

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo in uprava:

Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadrugi dom — Celje, Delavska
zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Del. dom.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
bela tiskana beseda stane Din 1.— Malih oglasov trgovskega
značaja stane beseda Din 1.— V oglasnem delu stane pe-
sitna enostolpna vrsta D. 1.50. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 101.

Sobota, 17. decembra 1932.

Leto VII.

Od bede k blago- stanju.

Posnetek iz govora ministra v dveh
angleških delavskih vladah sodruha
Toma Šoa v Beogradu.

Pozdrav jugoslovanskemu delavstvu.

Srečen sem, da morem govoriti
jugoslovanskim delavcem. Predstav-
nik sem internacionale tekstilnih de-
lavcev, zato tudi delujem v glavnem
v prid duhovnim in telesnim intere-
som ter organizaciji tekstilnih delav-
cev. Ne poznamo razlike plemena in
vere; za nas je delavec le delavec
po vsem svetu. Delavec ima pravico
do dobrega življenja in do vsega, kar
more življenje nuditi. Pravico ima na
to, kakor vsi drugi in še bolj, ker je
od njegovega dela odvisen obstoj
vsega človeštva. Vesel sem, ker vi-
dim, da so jugoslovanski delavci
složni z nami. Nadejam se, da isto
stori tudi ostalo delavstvo na Balka-
nu. Srečni bomo, ko bomo mogli po-
zdraviti Vaše zastopnike na naših
kongresih.

Velike svetovne izpremembe.

Tekstilni delavci, kakor vsi drugi
delavci, vodijo veliko borbo. V dvaj-
setih letih so se razmere izpremenile.
Važnost evropskega centra je mini-
la in se preselila na vzhod in zahod.
Amerika se je jako razvila. Deloda-
jalci dobe delavce, ki so pripravljeni
delati za manjše plače in ob manjši
svobodi. Posledica tega so bile stav-
ke in veliki boji, ki še vedno trajajo.
Japonska je postala najmočnejši
konkurent na svetu. Ta mala dežela
ne more prehranjevati svojih prebi-
valcev in mora zaradi tega izvažati
predvsem tekstilne izdelke in to in-
dustrijo prav posebno pospešuje.
Enake težkoče so v Indiji. Stavke se
venomer ponavljajo. Zato ne dvomi-
mo, da se tudi za te delavce izboljša
položaj, čeprav je sedanjí žalosten.
Tudi v Evropi so nastale velike iz-
premembe. V onem kraju, kjer se
nahaja Jugoslavija, se vrši industrijs-
ka transformacija. Ta transformaci-
ja (preosnova) grozi z jako neljubimi
problemi, s problemi, s katerimi se
mora baviti organizacija v prvi vr-
sti. Brez organizacije delavcev delav-
cem ne bo obstanka. V vsaki deželi
nastopajo gospodarske težkoče, ki
povzročajo krizo, torej tudi krizo v
tekstilni industriji. Velike težkoče se
bližajo in hočem Vam povedati, ka-
tere so vlade, ki bi edine lahko re-
šile to vprašanje.

Delavci se branijo.

Najprej Vam povem nekaj besed
o boju, ki ga vodijo delavci sami za
izboljšanje svojega položaja. Pričnem
z Ameriko. Tu je bilo izvršenih jako
mnogo hudih napadov na organizira-
ne delavce, napadov, ki so vodili do
spopadov in stavk. Toda v tej borbi
se delavci ogorčeno bore tudi za svo-
je organizacije. V Nemčiji obstoja si-
stem arbitraže, to je sistem obveznih
razsodišč. Ta sistem preprečuje stav-
ke. Toda kljub temu obstoja v Nem-
čiji tendenca, da se poslabša življenjski
standard in splošni pogoji, v kate-
rih delavci žive in delajo. Zmanjšuje-
jo se jim plače in jemlje svoboda. To
pa, kar smemo trditi o Ameriki in
Nemčiji, trdimo lahko o vseh drugih
deželah. Na Španskem, zlasti v se-
vernem delu, je bilo jako mnogo
stavk. Na Angleškem pa celo večjih
in več kakor kjerkoli. Mi smo imeli
v zadnjih treh letih na Angleškem
300.000 tekstilnih delavcev v stavki
naenkrat. Delavci so se namreč div-
je borili proti znatnemu znižanju
plač, kar so delodajalci hoteli. Uspeli

Padec Herriotove vlade.

Francija proti plačilu dolgov Ameriki.

Načelno bi bilo edino pravilno, če
se vojni dolgovi črtajo. Kapitalisti in
kapitalistične države pa ne soglašajo
s tem načelom. Prav sedaj gre za
obrok, ki ga imajo plačati Ameriki
države dolžnice. Francoska vlada sto-
ji na stališču, da se dolg plača s pri-
držki, ker hoče ohraniti dobre odno-
šaje z Ameriko. Ali francoska zborni-
ca je po veliki večini proti plačilu.
Herriot s svojim predlogom, da
pošlje novo noto Ameriki, niti v fi-
nančnem, niti v zunanjem odboru ni
uspel, ker je bilo za njegovo noto le
po 9 poslancev, proti pa 28 oziroma
26. Sprejeta je pa bila resolucija, da
se plačilo 15. decembra odgodi.

Herriot je takoj nato, ko je zbor-
nica z ogromno večino odklonila nje-
gove predloge, podal demisijo.

Kako bo sestavljena nova franco-
ska vlada, še nihče ne ve. Herriot od-
klanja mandat za sestavo vlade in ne
kaže tudi nobene pripravljenosti, da
bi bil sploh kakorkoli v vladi soude-
ležen. Mandat za sestavo novega ka-
bineta je dobil radikalno socialistični
senator Chautempo (Herriotova sku-
pina). Socialisti izjavljajo, da bodo
podpirali novo vlado le tedaj, če bo
ta imela odločno levičarsko obilježje.

Stališče Amerike.

Hoover je izjavil, da bo Amerika
nemudoma začela pogajanja radi ure-
ditve odplačila vojnih dolgov z vse-
mi državami, ki so plačale decem-
berski obrok, odklanja pa vsak raz-
govor s Francijo in Belgijo, ki sta so-
lidarno odrekli plačilo.

Iz kitajsko-japonske vojne.

Krvava vojna bilanca.

Od dne 18. septembra 1931 pa do
5. decembra 1932 je bilo v vzhodni
vojni med Japonci in Kitajci pomor-
jenih nad 58.000 Kitajcev, in sicer,
12.026 civilistov, 300 policistov, 25
tisoč 680 prostovoljcev in 20.214 vo-
jakov.

V vojni se porabljajo najmoder-
nejši morilni pomočki.

Japonska pa tudi odklanja vsakr-
šna posvetovanja glede sporazuma,
ki ga je predlagala Anglija.

Kerenski se oglaš. Kerenski, ki
je prevzel rusko vlado po odstopu
carja in potem bežal pred boljševiki,
se je pojavil sedaj v Berlinu. V ne-
kem intervjuju je izjavil ta Keren-
ski, da je naloga ruskih emigrantov
vseh političnih smeri, da z vsemi po-
močki osvobodijo ruski narod. V Ru-
siji bo prav gotovo nadomestila rde-

so v borbi, da jim plače ne bodo zni-
žane več kakor polovico onega, kar
so delodajalci zahtevali. V lankaster-
skih predilnicah je nastala stavka, v
katero je stopilo 200.000 delavcev.
Tudi ti so zmagali in odbili napad
delodajalcev, ko so hoteli znižati pla-
če. Obnovljene kolektivne pogodbe
so za delavce jako ugodne. Tekstilni
delavci se bore povsod na isti način.
Edina stvar, ki jih more rešiti, pa je
organizacija in zopet organizacija, ta
trden sklep, da delavec mora imeti
dobro in ugodno življenje.

Bankarsko ropanje po vojni.

Sedaj o politiki. Seveda ne bom
govoril o jugoslovanskih političnih
vprašanjih. Ta so za Vas. Ali hočem
govoriti o angleški situaciji, zlasti o
angleški delavski stranki. Menim, da
sem opravičen, da govorim o njej,
ker sem tisti, ki sem pripeljal v an-
gleško delavsko stranko 300.000 tek-
stilnih delavk in delavcev. Nedažno
smo imeli volitve, v katerih smo ne-
kako propadli. Kljub temu smo pa
druga najmočnejša stranka na An-
gleškem, in prav kmalu hočemo po-
stati prva najjačja stranka v tej de-
želi. Želim pa, da Vam pojasnim, kak-
šne so bile naše izkušnje. Mi smo na
Angleškem za časa vojne imeli nalo-
go, da smo naimali ogromne ysote
denarja, ki so bile potrebne za vojno.
Ta denar je bil posojen večinoma
na evropski kontinent. Amerika
je dajala posojila samo Angliji in ni-
komur drugemu. Drugim smo posojali
mi od tega denarja in tako so živele

čo diktaturo demokracija. Kako in
kdaj se to zgodi, ne ve nihče. Keren-
ski meni, da na notranjo evolucijo
boljševizma ni misliti. — Kerenski se
torej ne upa trditi kaj pozitivnega.

Zahteve ameriških farmerjev.
Ameriška farmerska (kmečka) zveza,
ki je priredila pohod v Washington,
kjer točasno tabori več tisoč farmer-
jev, je potom podpredsednika Curti-
sa predložila senatu peticijo, v kate-
ri zahteva od vlade enkratno materi-
alno pomoč 500.000 dolarjev, nadalje
moratorij za vse kmečke dolgove in
kategorizacijo odplačevanja zaostalih
dolgov.

Amnestijo za politične prestopke
je nemški parlament sprejel. Gre za
več tisoč prestopnikov v zadnjih
mesecih. Med drugimi bo izpuščen
tudi znani pisatelj Ossietzky, ured-
nik revije »Weltbühne«.

**Čehoslovaška znižuje stalež svo-
je armade.** Radi štednje bodo vse
vrste orožja znižane; odpravijo se
pehotne brigade. Število polkov se
zniža na 36.

države od našega kredita. Denar pa
je bil izposojen takrat, ko je bilo
vrednih 20 milijonov angleških fun-
tov stvarno samo 11 milijonov šilin-
gov. Po vojni smo uvedli zlato valu-
to. To smo storili na predlog in po
nasvetu bankirjev, kar pa je nas dra-
go veljalo, bankirjem pa je prineslo
lepe koristi brez truda. Angleški na-
rod je zato za vsak posojeni funt, za
katerega je dobil 11 šilingov, moral
plačati 20 šilingov po vrednosti. Ta-
ko je angleški narod plačal v žepe
bankirjev stotine in stotine milijonov
funtov, ki bi mu jih ne bilo treba ni-
kdar plačati. Zaradi tega mora angle-
ški narod danes plačevati ogromne
davke. Nikar pa ne verujte, da je An-
glija siromašna. Anglija je grozovito
bogata, bogata na kapitalu, delovni
sili; z zdravim razumom in z dobro
vlado, bi mogla postati najbogatejša
dežela na svetu. Vzrok, da ni tako,
je v slabi upravi. Angleški narod tr-
pi, ne zaradi tega, da bi bil finančno
propadel, marveč zato, ker je ubogal
nasvete zainteresiranih bankirjev, ki
so mu svetovali tako, kakor je bilo
njim v prid, ne pa tako, kakor bi bi-
lo v prid narodu. Rezultat je bil, da
so morali tovarne zapirati, dočim so
banke ustanavljali, ki so dražile bla-
go ter je zaradi tega trpela in še trpi
industrija, dočim so banke bogatele
in še bogate. Uničili smo svojo zuna-
njo trgovino, ker smo poslušali ban-
kirje. Oni so uničili blagostanje mno-
žic, ki je bilo pri nas, in oni so tisti,
ki so izpodrinili zadnjo delavsko
vlado. (Konec prihodnj.)

Opozorilo vsem ru- darjem v Dravski banovini.

Ze več let se dogaja, da pošiljajo
lastniki rudnikov v Srbiji svoje agen-
te v Slovenijo nabirat rudarje za svo-
je rudnike. Obljublja se jim ponavadi
visoke plače i. t. d. Zadnje čase so
pa začeli vršiti tozadevno agitacijo
kar preko krajevnih bratovskih sklad-
nic.

Kakšno razočaranje navadno ti
delavci doživijo, ko pridejo na lice
mesta, nam pričajo grozne slike bede
in pomanjkanja iz dotičnih krajev.
Koliko časa preteče, predno se ti re-
veži sestradani, raztrgani, včasih celo
peš, priklatijo nazaj v svojo ožjo
domovino. Z mirno vestjo lahko re-
čemo, da, ako bi ne bilo Delavske
zbornice v Beogradu, katera v največ
slučajih tem revežem pomaga s hra-
no in vožnjo nazaj, bi marsi-
kateri od teh zapeljancev že našel
smrt od lakote in obupa daleč od naših
krajev.

Da se to zapeljevanje rudarjev
onemogoči, je že v pretečenem letu
Zveza rudarjev Jugoslavije, katere
zastopnik je bil sam v Srbiji, predlo-
žila Delavski zbornici v Beogradu po-
goje, katere naj predloži lastnikom
srbskih rudnikov v sprejetje in podpis
in ki se glase: 1. Urede se naj temelj-
ne kategorijske mezde po kategorijah,
kakor je to v Sloveniji običaj; 2.
preskrbi se naj zadostno število hi-
gijeničnih stanovanj; 3. ako pa pod-
jetje ne more zadostiti pogojem pod
točko 1 in 2, ali ako je delo samo ne-
odgovarjajoče, potem se mora pod-
jetje zavezati, da na željo dá delavcu
prost prevoz nazaj v kraj odhoda; 4.
ako je pa delavec ostal v zaposlitvi
nad 6 mesecev, se mu pa naj prese-
litveni stroški povrnejo.

Delavska zbornica v Beogradu je
te pogoje predložila lastnikom rud-
nikov s prošnjo, da jih sprejmejo, ali
ti so njih sprejem enostavno odklo-
nili. Radi te odklonitve je tudi vod-
stvo Zveze rudarjev Jugoslavije od-
klonilo vsako priporočilo našim ru-
darjem za delo v srbskih rudnikih.

Ker pa niso vsi rudarji organizira-
ni v Zvezi rudarjev Jugoslavije, ki bi
jim mogla dati pravi nasvet, sporoča-
mo to potom naše delavske javnosti,
da naj se v lastnem interesu nikdo ne
poda prej v južne kraje na delo, do-
kler ni dotični podjetnik zadostil zgor-
raj navedenim pogojem, jih podpisal
v sporazumu z rudarsko organizacijo
ali pa Delavsko zbornico.

Oster spor radi per- zijskega petroleja.

Perzija se ne uda.

Perzijska vlada je odpovedala an-
gleški petrolejski družbi Deterding &
Co. koncesijo na izkoriščanje perzijs-
skih petrolejskih vrelcev, ki jo je an-
gleška vlada leta 1901. od Perzije iz-
silila. Radi tega je veliko razburjenje
v Londonu. Angleška vlada je takoj
poslala v Teheran protestno noto z
zahtevo, da šah ta korak takoj prek-
liče. V podkrepitve te note so od-
plule v perzijske vode že tudi angle-
ške vojne ladje. Perzijska vlada pa,
katere odločen protiangleški korak
je ves perzijski narod pozdravil z ve-
likim veseljem in navdušenjem, je an-
gleško zahtevo odbila. Šah je takoj
pozval k sebi vse pokrajinske pogla-
varje na vojni svet. Pravijo, da je
Perzija zato tako samozavestna, ker
čuti za seboj zaslobo sovjetske Ru-
sije.

Doma in po svetu.

O stalnosti uradništva. Narodna skupščina je sprejela z zakonom o uradnikih tudi določbo § 110, s katero kategorično izjavlja, da uradniške stalnosti ni. Povdariti je treba, da je to stališče posebej povdarjal pravosodni minister Maksimovič. Za ministroy stališče je glasovalo 144 poslancev proti pa 10. O zadevi bo sklepal še senat. Nekateri poslanci so že v debati označili posledice takega uradniškega zakona. Znano je tudi naše stališče, da morajo biti državni uradniki odvisni samo od izpolnjevanja svoje dolžnosti, nikdar pa ne od političnih konstelacij in da to nalogo lahko vrše, mora biti njih socialni položaj siguran. Tudi za delavce zahtevamo to z delavskovarstvenimi in socialnopolitičnimi zakoni, ker smatramo, da je dolžnost človeške družbe, da da vsem članom po možnosti najsigurnejšo existenco ter jih ne zavaja k neelojalnim in eventualnim korupcionističnim metodam borbe za existenco. Taká borba namreč uničuje značajnost in iskrenost. V interesu javne morale in državne uprave je, če se uradništvo zaščiti, zlasti pa sodniki, če nam je na tem, da s sigurnostjo računamo na pošteno delo uradništva, ker ga itak z disciplinarnim postopkom vsakokrat kličemo na odgovornost in mu s tem obenem damo pravico, da se opraviči. Ob nestalnosti bi vsak zagovor utegnil biti iluzoričen, kar pa ne odgovarja današnjemu čutu pravčnosti. Nadejamo se, da bo senat zavzel to času primernejše in modernejše stališče. — Poslanci iz dravske banovine na seji niso govorili, kakor je razvidno iz tukajšnjih časniških poročil.

Konferenca Male antante v Beogradu bo pričela 18. decembra in bo trajala najbrž dva dni. O programu te konference se je mnogo razpravljalo v inozemski javnosti, vendar pa se ne ve nič točnega, o čem bodo ministri razpravljali.

Četniki v Ljubljani. Po vzgledu naslednika ORJUne organizacije JUNAO se je tudi v Ljubljani ustanovil pododbor četniškega udruženja za našo banovino. Njih namen je boriti se za kralja i otadžbinu. Oni naj bi bili zdravniki, ki bi obvarovali mlada srca pred strupom. Samo kakšnim ne povedo. Ljubljanskega pododboru, ki mu je baje pristopilo lepo število članov, načeljuje tale odbor: predsednik rez. kapetan V. Arko, podpredsednik Fr. Hrovatin, tajnik I. Nakč, blagajnik Fr. Grbec, odborniki pa Vi. Kapus (pisatelj), Knežević, Čulafić, Kos, Dorčec in Brodnik. V nadzorstveni odbor pa predsednik prof. Jankovič, Vuković, Vitezica, Škafar in Dragovič.

13.000 novih članov je socialno-demokratska stranka pridobila na Dunaju v mesecu novembru. V katerem se je po sklepu dunajske strankine konference vršila poživiljena agitacija »rdeči mesec«. Z ak-

cijo se bo še v decembru nadaljevalo in se bo to število še znatno povečalo. Prirastek novih članov v enem mesecu v samem Dunaju je večji, kakor imajo komunisti in narodni socialisti skupaj članov v vsej državi. To je zopet jak dokaz o življenjski sili avstrijske socialne demokracije, ki se še danes kljub krizi in reakciji tako širi.

Spopad med policijo in »rdečo fronto«. Policija v Erfurtu je izvedela, da se člani razpuščene komunistične »rdeče fronte« še vedno shajajo in da bodo imeli v noči od 9. na 10. december nekje v mestni okolici terenske vaje s streljanjem. Policija je komunistično vežbališče obkolila in je hotela udeležence zajeti. Pri tem pa je prišlo do srditih spopadov in je bilo več oseb ranjenih. Stréljalo se je z obeh strani. Trideset oseb je policija aretirala, ostali so se razbežali.

Svoboda vseučilišč na Poljskem je dobila črno piko. Iskren naprednjak priznava vseučiliščem popolno svobodo znanosti in tudi sicer vse svobostine, ki gredo državljanom. Kjer se ta svoboda omejuje, tam so zgrešili namen in pomen vseučilišč. Na Poljskem pripravljajo sedaj zakon o »reorganizaciji« poljskih visokih šol, ki znatno omejuje njih dotedanje pravice. Rektorja bo tudi v bodoče volil profsorski svet za tri leta, a ga mora potrditi predsednik republike, ki pa sme izvolitev tudi razveljaviti (torej tudi lahko iz političnih razlogov!). Policija bo smela zasesti vseučiliščne prostore ob izgredih samolastno, doslej le na poziv rektorja. Dijaške organizacije se ne bodo smele politično udeleževati. Dijaška zborovanja bodo dovoljena samo takrat, če dnevni red obsega samo zadeve, ki so v najtesnejši zvezi z dijaškim življenjem. Iz vsega tega je razvidno, da sega reakcija na Poljskem v področje, kjer se goji naraščaj bodočnosti. Svobodno udeleževanje vseučilišč in vseučilišnih dijakov je praktični uvod v javno življenje. Omejevanje svobode, v koliko ni nasprotna kazenskim določbam današnje družbene morale, če že tako hočete, pa pomeni, da hoče poljski režim pošiljati »teleta« v oraklično življenje, namesto v prakso javnega življenja uvedenih akademikov.

Novo čiščenje stranke v Sovjetski Rusiji. Po navodilih XVI. kongresa komunistične stranke je stran-

Zimsko blago

kupite najbolje in poceni samo v

J. Trpinovem bazarju

kin izvršni odbor sklenil izvršiti v letu 1933 radikalno čiščenje stranke vseh onih elementov, ki so se iz koristoljubja vanjo vtihotapili.

Stroge odredbe proti zamujevalcem dela v Rusiji. Svet komisarjev je izdal jako stroge odredbe proti zamujevalcem dela. Vsak delavec, ki zamudi delo le en dan v mesecu, ne da bi se dovolj opravičil, bo takoj odpuščen. S tem izgubi tudi vse pravice, ki jih je imel v delom; izgubi pravico do živilskih nakaznic, tovarniško stanovanje itd. Tudi ne dobe več dela v državni tovarni. Odredba je bila najbrže potrebna, da se čimbolj pospeši produkcija.

Kitajski uporniški general Supingven ki je moral pred prodirajočimi Japonci pri njihovi zadnji ofenzivi v Mandžuriji zbežati pri Mandžuliju z nekoliko tisoč svojimi prostovoljci na sovjetsko ozemlje, je bil po sovjetskih organih razorožen in interniran. Nekateri evropski listi so zlonamerno poročali, da ga nameravajo sovjetske oblasti izročiti Japoncem, ki ga bodo obsodili na smrt. To bi seveda nikakor ne bilo v skladu z ideologijo in političnimi tendencami sovjetov, in res je takoj nato izšel od sovjetske strani demanti, ki to zanika. Nasprotno se je generalu Supingvenu celo dovolilo, da sme preko Rusije odpotovati v Zenevo, kjer namerava Društvu narodov poročati o pravem položaju v Mandžuriji.

Ali je nastala draginja življenjskih potrebščin ali ne?

Jeseniški problem in slučaj.

V četrtek, dne 8. t. m., se je vršil ponovni javni shod razredno-zavednega kovinarskega delavstva na Jesenicah, ki je razpravljal o odpovedi kolektivne pogodbe. Predsednik SMRJ s. Čelesnik je otvoril shod in poročal k prvi točki (o razpravah razsodišča) besedo s. Kopaču, ki sodeluje kot razsodnik od strani delavstva, oz. Delavske zbornice, v tej komisiji. Po historiatu tega postopka, o katerem smo poročali že večkrat, je prečital s. Kopač zapisnika dveh dosedanjih sej arbitražne komisije, ki ji predseduje g. srežki glavni dr. Ivan Vidmar in sta v njej še kot razsodnika za Zbornico TOI g. Franc Zagar ter on sam. Prva seja je bila dne 7. t. m. v Ljubljani, druga na Jesenicah dne 8. t. m. in tretja na najbrž v petek, dne 9. t. m. (je bila, op. ur.) spet v Ljubljani. Na prvi seji je komisija ugotovila dejanski stan ter proučila položaj, vloženi odgovor KID na odpoved itd. Na drugi seji so bili zaslišani na Jesenicah v občinskem uradu zastopniki delavstva, ki so podali svojo izjavo in svoja poročila k položaju. Naglasili so zlasti zahtevo delavstva, da se povišajo mezde delavstva za najmanj 30 odst., ker je za toliko narašla fakično draginja oz. se je po da-

našnji kupni vrednosti zmanjšal njih zaslužek. Komisija je vse to zapisala in prihodnjega dne (t. j. 9. t. m.) bo zaslišana še KID, da tudi ona poda svoje mnenje. S. Kopač zaupa v objektivnost razsodišča, zlasti njega predsednika, in upa, da bo razsojeno v komisiji tako kakor je prav. Potrebna pa je solidarnost vsega delavstva, ki mora biti in ostati budno na straži svojih temeljnih življenjskih interesov.

Zatem je poročal s. Čelesnik o položaju. Tudi s. Jeram, ki je govoril nato, je pozival na solidarnost in na zavednost. Samo to dvoje je naše orožje v boju proti neizprosni kapitalu. S. glavni zaupnik Mohorič je zatem podal precej žalostno sliko o razmerah v tovarni, kjer je omenjal nov posebni sistem, ki delavstvo direktno izziva do obrambe in ga sili k radikalnosti. Posebej je navajal novo uredbo uprave posestev, ki je na novo prepovedala prati, kuhati in sušiti perilo v stanovanjih hiš KID, vendar za pralnice in sušilnice pa ne ukrene ničesar. Tako je nemogoče zahtevati kaj drugega, če se ne nudi drugih nadomestil za prepovedano. Končno je s. Jeram pozval vse delavstvo še enkrat na ohranitev borbenosti in solidarnosti ter obenem opozoril delavstvo, da se pazi denunciantov. Končno je ob pol 7. uri zvečer zaključil s. Čelesnik lepo uspeli shod.

Kultura.

»Adel in Mara« v ljubljanski operi. »Adel in Mara«, muzikalna drama Josipa Hatzeja, hrvaškega skladatelja, je bila krščena na deskah ljubljanske opere. Vsebinska je napisana po Botičevem eposu »Bijedna Mara«. Gre za konflikt med ljubeznijo in vero. Adel, mlad Turčin, se zaljubi v Maro, krščansko dekle, hčerko bogatega splitskega meščana. Deklica mora v samostan, kjer od žalosti umre. Vse dogajanje nam je močno tuje in oddaljeno. Ne more nas prepričati. Glasba je — glasba iz preteklega stoletja, pisana močno pod vplivom italijanskih mojstrov prejšnjega stoletja. Je melodiozna, sladka — kratko in malo — mali Verdi. Vso opero prevevajo kot rdeča nit melodije hrvaških narodnih pesmi, ki jih je prijetno poslušati. Kljub konzervativnemu tonu glasbe nam je glasba še vedno mnogo bližja, nego drama sama. Priznati je treba, da gre melodija včasih do srca. Vendar pa se ne morem ubraniti misli, da je bilo škoda tolikšnega utrudljivega dela za stvar, ki je bolj podobna spomeniku, nego živemu življenju. Vse je samo oddaljen sen, ki je trenutno sladak, mogoče sementerja celo opojen — ki pa končno ne zapusti prav nikakšnega dojma. — Režija — režiser je Delak (dirigiral Polić) — ni mogla vtisniti v prizorivni pečata resničnosti, ni mogla prepričati, čeprav je delo režiserja vidno, čeprav so celo njegovi napori vidni. — Solisti in solistke — enako tudi zbor in orkester — so v polni meri izvršili svojo dolžnost. Inscenacija nam ni niti od daleč nudila reprodukcije tiste razkošne lepote jadranske obale in dalmatinskega kolorita, ki bi nam ga bila ob močnejši umetniški potenci scenograf — in ob istih, če ne celo manjših stroških! — mogla nuditi. Svoj čas smo n. pr. videli pač umetniško mnogo popolnejše inscenacije Vala Bratina celo na mariborskem odru! — Občinstvo je ostalo (pri prvi reprizi) precej hladno. Malo več ognja je bilo edino na maloštevilno obiskanem dijaškem stojšču. — Kdor ljubi melodiozno glasbo, naj gre poslušat »Adela in Maro«. Prišel bo na svoj račun. —ok.

Vilko Ivanuša:

Povest o Anici in njenem sinu.

(Konec.)

III.

Anica se je spomnila vsega, kakor v nekakih hudih sanjah. Ti spomini so jo morili še bolj. Njena duša je bila polna bolečine, a tukaj piha veter in dež pada s snegom. Veter je nosil sneg, da se ni videla niti pot. Piskal je vedno močnejše, kakor da prepeva melodijo smrti. Dete je zasvalo kakor po čudu. Vzela je s sebe volneni robec in zavila malega Slavka, da mu bo toplejše. Metej pa je sedaj njo sibal s podvojeno silo. Lahka bluzica, ki jo je nosila, je sedaj plahutala v vetru, dokler se naposled vsa premočena od snega ni pripelila ob telo.

V daljini je skozi sneženo meglo opazila nekako svetlobo. Zbrala je vse moči in hitela v pravec, k luči. Skozi zamrežena okna je videla, da je to krčma ter povrh polna pijanlih moških. Bala se je vstopiti, ali kam naj gre z otrokom? Obupavala je. Ni

vedela, kaj naj stori. V tem obupu se ji je porodila ideja, da pusti pred vrati te krčme svoje nesrečno dete in ga tako reši pred grozoto smrti od lakote in mraza. Ona sama se bo že nekako preirila dalje. Zabolelo jo je sicer srce pri tem, ali sila ji je še govorila, da je tako vsekakor boljše, kakor da ji umre otrok na rokah od zime in lakote. V gostilno ne sme med te pijane ljudi. Poniževali bi jo in ... spomnila se je tistega groznega dogodka s Strbanom. Nel Ne sme vstopiti. A otrok ...? Otroku ne bodo storili nič hudega. Tukaj ga pusti in odide. Saj mu tako itak ne more dati nobene sreče.

Tako je storila.

Zavila je še trdnejše otroka v volneni robec in ga vsa solzna poljubovala. Otrok je mirno spal. Položila ga je na prag, prekrižala ga in zbežala. Mislila je, da ji srce poče od bolečine. Ali bežala je vse dalje in dalje ...

Nikdar več se ni čulo ničesar o nesrečni Anici.

IV.

Po tridesetih letih.
Sodišče.

Miza z zelenim suknom. Sodniki. Odvetniki. Stražniki. Nekaki uradniki. Radovedna publika. Državni pravdnik. Na obtožni klopi mlad človek, otožnih oči. Obtožen radi poskusa umora.

... in gospodje sodniki, kot državni pravdnik vas spominjam tukaj v hiši Pravice na vašo dolžnost. Pred vami je mlad zločinec! Njegova mati je istotako imela zverske nagone, kakor jih ima on, ker ga je bestialno zapustila na pragu nepoznane hiše v snežnem meteu zimske noči. To zverstvo, glejte, je podedoval tudi on, ki za malo žalitev plane z golim nožem na svojo ga znanca, na človeka in ga smrtnonevarno rani. S tem se ni samo pregrešil pred našimi človečanskimi zakoni. Pregrešil se je tudi pred najvišjim Božjim Zakonom, ki ga je sam Bog položil v usta svojega Sina: Ljubite bližnjega svojega kakor samega sebe! In zato, gospodje sodniki, apeliram, da nimate obzira s tem mladim zločincem. Zakaj družba mora uničiti vsak zločin še v začetku. Radi tega predlagam, da se obtoženec kaznuje na pet

let ječe in na tri leta izgube državljskih pravic v smislu paragrafa ...

Gospod državni pravdnik je končal svoj, skrbno pripravljen govor. Sodniki so se umaknili na posvetovanje. Med odmorom je nekdo od poslušalcev čestital nekemu staremu gospodu. Gospod se ves radosten zahvaljuje. Oči se mu bleste od sreče.

— Čestitamo Vam, gospod Strban! Vaš sin, gospod doktor Rudi, je izvrsten govornik in državni pravdnik. Čestitamo Vam, čestitamo ...

Sodniki se vračajo.

Vsi vstanéjo. Svečana tišina. Državni pravdnik se smehlja. Predsednik sodišča čita monotono:

... in radi tega je sodišče Slavka Nepoznanega našlo krivim in ga obsoja na pet let ječe in za tri leta izgube državljskih pravic ...

Obtoženi vztrepetata.

V tem trenutku se je dotaknil za rek solčne svetlobe skozi okno njegovih las in obraza. Navzoči so videli, kako sta mu v očeh zablesteli dve veliki solzi.

Opljuvana in nesrečna duša je zaplakala ...

Maribor.

Prosvetni večer »Svobode«. Tukajšnja podružnica »Svobode« je minulo sredo priredila prosvetni večer, ki je znova pokazal, da »Svoboda« pravilno pojmuje svojo kulturno misijo in da s predavanji ter prirejanjem takih prosvetnih večerov širi izobrazbo med mariborskim proletarijatom.

Očistite brozgo z mariborskih cest. V našem listu smo že večkrat poudarjali, da naličijo mariborske ceste kvečjemu kolovozom kakšne zakotne vasi.

Kaj je s prodajo hiše »Kmetijske eksportne zadruge«? Glede prodaje trgovske hiše »Kmetijske eksportne zadruge« na Aleksandrovi cesti, katero je po zadnjih vestih hotela kupiti trgovina Pintar & Lenard...

Seja mariborskega občinskega sveta bo v četrtek, dne 22. t. m. ob 18. uri v mestni posvetovalnici.

Savez brivskih in lasničarskih pomočnikov je obdržal v nedeljo, dne 11. t. m. svojo centralno sejo v Zagrebu.

Na 8 let težke ječe je bil minulo sredo obsojen pred tukajšnjim senatom Avgust Cafuta, ki je meseca septembra t. l. v Selah pri Pragerskem s koso ubil Franca Kovačiča.

Mariborsko gledališče: Soboto, dne 17. t. m. ob 20. uri »Celjski grof je«, slavnostna predstava, znižane cene.

Delavci in nameščenci jedo samo v Javni kuhinji na Slomškovem trgu št. 6.

A. T.

Knjige Cankarjeve družbe

(Nadaljevanje.)

»DVA SVETOVA«, večja socialna povest, skoraj bi rekli roman, našega ameriškega rojaka Ivana Moleka, spada brezdvomno med najboljša dela naše socialne književnosti.

Kljub temu, da živi Molek že nad trideset let v Ameriki, je njegov slog in jezik tako sveži in čisto slovenski, da bi ne mogel biti boljši pri marsikakem književniku v starem kraju.

Samo konec knjige je nekako prenaden. Zapuščata vtis nedokončanosti, kakor, da je to le prvi del in da drugi del še pride.

»SIRENE TULJO« od A. Rožmanca je istotako za našo redko socialno književnost izredna pridobitev. Do danes še nismo imeli spisa, ki bi nam slikal stavko delav-

konferenca v Ljubljani, ki se naj bavi z ustanovitvijo oblastnega odbora za dravsko banovino.

Člani »Prijatelja Prirode« se vrludno vabijo na članski večer, ki se bo vršil v pondeljek, dne 19. t. m. ob 20. uri v društvenem lokalu »Delavski dom«.

Podružnica »Prijatelja Prirode« v Mariboru proslavi, kakor vsako leto tudi letos, dne 17. decembra t. l. pri Sv. Bolfenku rojstvo novega sončnega leta.

Na 8 let težke ječe je bil minulo sredo obsojen pred tukajšnjim senatom Avgust Cafuta, ki je meseca septembra t. l. v Selah pri Pragerskem s koso ubil Franca Kovačiča.

Mariborsko gledališče: Soboto, dne 17. t. m. ob 20. uri »Celjski grof je«, slavnostna predstava, znižane cene.

Delavci in nameščenci jedo samo v Javni kuhinji na Slomškovem trgu št. 6.

Za šolska deca kupujte le pri nas na Slomškovem trgu št. 6, trgovina Ljudske tiskarne d. d.

štva s tako strahotno realitiko. Da, včasih so barve skoraj malce preveč mračne. Posamezni prizori zapuščajo vtis reanidacijski, kot celota bodo pa tudi za naše razmere pravi »inferno«.

Rožmančev slog je prava umetnina, zlasti v dialogih je mojster. Jezik je čist, brez nepotrebnih okraskov, mestoma kar cankarjanski.

»VČERAJ JE BILO — JUTRI BO« so zelo lepe in poučne pravljice, ne samo za proletarsko mladino, temveč za mladino sploh.

Vsa te lepe povestice bi spadale v diltanko bodoče proletarske šole, naša mladina jih bo že danes s pridom čitala.

Vsa te lepe povestice bi spadale v diltanko bodoče proletarske šole, naša mladina jih bo že danes s pridom čitala.

(Dalje prihodnjik.)

ljudstva nam pričajo ne samo gledališke predstave, temveč tudi redna predavanja. Parkrat že nam je izvrstno predaval s. prof. Teply.

Senovo - Rajhenburg.

Tudi senovski rudarji protestirajo. V nedeljo, dne 11. t. m. se je pri nas vršil shod, katerega je sklicala podružnica ZRJ.

Organizirani delavec.

Rajhenburg, dne 14. dec. 1932.

Jože Zidarič.

IZJAVA.

Podpisani bivši zaupnik, sedaj brezposelni delavec Jožef Zidarič izjavljam, da nisem v nobeni zvezi z onimi delavci, ki se ponujajo pri rudniku za 25 Din za štih.

Zalog. »Svoboda«-Litija 4/3 (2/2). Na praznik, dne 8. t. m. je gostovala v Litiji zaloška »Svoboda« ter zmagala nad domačim S. K.

Ptuj.

Z ozirom na naraščajočo brezposelnost je tudi pri nas podružnica Zveze del. žen in deklet izročila g. mestnemu načelniku vlogo, v kateri ga opozarja, da vendar tudi naša občina podvzame korake za pomožno akcijo v smislu predlogov Delavske zbornice.

Celje.

Kultura hišnega posestnika. V Gaberjih živi hišni posestnik, ki ima družico, katera seje med strankami v hiši prepir, tako, da ni več mogoče prestajati.

Zagorje ob Savi.

Naše delavsko kulturno gibanje se širi. Naša zagorska kotlina pravzaprav ravno tako ječi pod težo sedanje gospodarske krize kakor drugi kraji.

Uresničila se je želja po lastnih društvenih prostorih. Mestna občina ptujska je videla, da je delavstvo važen činitelj, ki bolj kakor kdorkoli drugi v družbi potrebuje pomoči, da tako more služiti splošni koristi družbe. V bivši vojašnici v Panonski ulici, kjer se je prej nahajala Ptujška tiskarna, je mestni svet za dobo petih let oddal te prostore brezplačno v najem kulturni delavski organizaciji v Ptuj »Svoboda«. Prostore je bilo treba preurediti, kar je zahtevalo v današnjih časih mnogo denarnih žrtev. Večino adaptacij je premagala požrtvovalnost delavcev, ki so v svojem prostem času, po končanem delu v delavnicah, sami uredili prostore tako, da sedaj odgovarjajo potrebam vsega organiziranega delavstva v našem mestu. Na to opozarjamo delavstvo in sorodne organizacije ter jih vabimo v naše nove prostore, kjer naj po težkem delu najdejo duševnega razvedrila in prepotrebne izobrazbe. — V soboto, dne 17. decembra 1932 ob 8. uri zvečer pa priredi »Svoboda« otvoritev teh prostorov s predavanjem, petjem, deklamacijami in godbo. Naj bi bila ta prva prireditve v novih prostorih od strani delavstva častno posejana!

Podružnica Delavske kulturne in telovadne zveze »Svoboda« priredi svečano otvoritev novih društvenih prostorov v soboto, dne 17. t. m. ob 8. uri zvečer, Panonska ulica št. 5 (dvorišče bivše tiskarne). Spored: 1. Otvoritveni govor. 2. Gramm Karl: »Hej Svobodaši«, poje »Svoboda«. 3. Predavanje »Slovensko ljudstvo in slovenska kultura«. (Po predavanju Ivana Cankarja iz l. 1907). 4. Aškerc: »Delavska pesem o premožu«, deklamacija. 5. Prelovec Zorko: »Oj bratje, kaj je tista sila«, poje »Svoboda«. 6. Gjurja Eisenhuth: »Pevska sloga«, poje »Svoboda«. 7. Mile Klopčič: »Proletarska mladina« in »Najmlajšim«, deklamacije. — Vabimo vse delavstvo, da se prireditve polnoštevilno udeleži. — Družnost! — Odbor. Zadržano elektrarno moramo vrašati kako je to, da plačajo oni, ki norabijo manj kot 30 kw toka 4 Din. medtem ko je za imovite cena Din 3.—. Tudi socialno!...

Dr. Avg. Reisman:

Delovno pravo.

IV. Trgovsko in ostalo višje pomožno osebje.

Odpoved službe nameščenca.

Za nameščenca velja odpovedni rok službenega razmerja po točki 2 § 332 o. z. 6 tednov s koncem koledarskega četrtletja, po 5. letih 3 mesece, po 15. letih 4 mesece in po 25. letih 5 mesecev ter mora končati zadnjega dne koledarskega meseca. Med odpovedjo mora dobiti nameščenec tedensko najmanj 8 ur časa za iskanje nove službe.

§ 332 o. z., ki določa odpovedno dobo, je nejasen. Na eni strani pravi, da so gornji odpovedni roki prisilnega značaja (§ 338 o. z.), nadalje pa v točki 3 § 332 zopet določa, da se odpovedni rok ne sme določiti z manj kot enim mesecem ali z več kot 6 meseci. Ker pomeni obrtni zakon za uslužbenca pri nas socialni napredek, je po mojem mnenju veljavno le prvo določilo t. 2 §a 332, ki določa prisilno najnižje odpovedi — če ni pogodbeno kaj ugodnejšega za nameščenca — 6 tedensko odpoved s koncem četrtletja in je torej dogovor enomesečne odpovedi nemogoč in neveljaven.

Izstopni in odpustni razlogi veljajo za nameščenca isti kot za pomožne delavce. Ravnotako ugasnejo tudi zahtevki nameščenca radi predčasnega izstopa ali odpusta v 6 mesecih, a zahtevki glede plače iz siceršnjega službenega razmerja v 3 letih.

10.

Odpravnina.

Nova je za naše nameščenca vpeljava odpravnine. Žal, da je napram drugim državam, n. pr. avstrijskemu zakonu o nameščenih iz leta 1922, pri nas odpravnina do skrajnosti okrnjena. Nje uveljavljenje bo zelo odvisno od socialnega čuta sodnika.

Po § 333 o. z. pripada odpravnina nameščenca, ki mu je poverjeno opravljanje višjih trgovinskih ali višjih tehničnih poslov ob prenehanju razmerja po nepretrganem službenem razmerju najmanj 10 let v znesku 4 kratne mesečne plače, po 15 letih 6 kratne, po 20 letih 9 kratne, po 25 letih 12 kratne.

Za prokuriste in pooblaščenca je določena dvakratna odpravnina. V slučaju smrti nameščenca pa se odpravnina zniža na polovico in imajo pravico do nje zakoniti nasledniki, ki jih je moral nameščenec po zakonu vzdrževati.

Odpravnina ne pripada nameščenca, ki ima pravico do pokojnine. S tem pa še ni rečeno, da ne dobe odpravnine vsi, ki so zavarovani pri Pokojninskem zavodu, ker s samim zavarovanjem še nimajo pravice do pokojnine, ampak šele tedaj, ko dosežejo predpisano število let zavarovanja, ali da postanejo invalidi itd.

Odpravnina tudi ugasne, če nameščenec ob spremembi lastnika podjetja noče nadaljevati službe ob istih pogojih. Končno zgubi nameščenec pravico do odpravnine, če je službo sam odpovedal ali je bil upravičeno odpuščeno. Odpravnina tudi ugasne povsem ali deloma, če podjetje likvidira, t. j. popolnoma zgine, ali se je položaj podjetja tako poslabšal, da je dejansko nemogoče, izpolniti obveznost popolnoma ali deloma. V času gospodarske krize se lahko odpravnina zniža na polovico.

11.

Konkurenčna klavzula.

Če se nameščenec v službeni pogodbi dogovori, da po končanem službenem razmerju za nekaj časa ne bo otvoril podobnega podjetja, da se bo torej omejil v svoji gospodarski delavnosti (konkurenčna klavzula), je tak dogovor neveljaven, če je bil nameščenec ob sklepanju te pogodbe mladoleten in njegova letna plača ob koncu službe ni presegala 50.000 Din. Če pa je plača višja od te vsote, je dogovor veljaven le tedaj, če omejitve ne presega enega leta in če se s to omejitvijo ne otežuje nepravilno obstanek nameščenca. Nameščenca, ki je za slučaj kršitve tega dogovora, konkurenčna klavzula, obljubil plačati konvencionalno kazeno, lahko sodišče isto zniža. Službodajalec lahko v slučaju kršitve zahteva samo to kazeno, ne pa drugih obveznosti ali povračila škode.

12.

Delovni čas nameščenca.

(Odločba Stola sedmorice.)

Omenjal sem že med delodajalci in nameščenici razširjeno napačno mnenje, da za nameščenca ne veljajo odredbe zakona o zaščiti delavcev. Kakor pa predpisuje ta zakon institucijo zaupnikov tudi za nameščenca, tako veljajo določila zakona o zaščiti delavcev tudi glede delovnega časa za nameščenca. Nameščenca smatra § 3 zakona o zašč. delavcev ravnotako za pomožno osebje, kot pomožne delavce, ker izvzema te osebe, katerim se poverjajo posli višje vrste, to so poslovodje, knjigovodje, blagajniki, inženjerji in podobno, ki imajo pač po imenju zakonodajalca tako dobre plače, da ne potrebujejo še posebne zaščite. V tem smislu je odločilo celo najvišje sodišče. Stol sedmorice odd. B v Zagrebu, s sodbo Ut 74/31 z dne 2. 4. 1931 v sporu neke nameščenke proti mariborskemu trgovskemu podjetju, pri katerem nameščenka ni hotela delati preko zakonitega delovnega časa.

Stol sedmorice pravi v tej sodbi izrecno: »Delovni čas ureja zakon o zaščiti delavcev v §§ 6 in sledečih. V § 8 tega zakona je pod t. 4 in 7 predvideno podaljšanje delovnega časa. Za vsa država ureja odpiranje in zapiranje trgovinskih in obrtnih obratovalnic in delovni čas pomožnega osebja uredba od 16. aprila 1929 Sl. Nov. št. 141/LIX itd.«

Iz tega sledi, da morajo podjetniki tudi nameščenec nadurno delo plačevati s 50% poviškom, poleg redne mesečne plače.

Francija je povišala uvozno carino za les. Francoski producenti lesnih produktov utemeljujejo zvišanje francoskih uvoznih carin s tem, da je njih trg prenapolnjen z lesom srednje vrste, kakršnega so uvažale vzhodne države. Carina je zvišana na 30 odstotkov vrednosti, za boljše vrste lesa do 100 odstotkov. Za jugoslovansko izvozno lesno industrijo je to nov udarec.

Prijatelj, kam boš šel po vino za praznike? — Kam?

V KAVARNO na Javorniku štev. 93

ki ima vino direktno od vinograda ter je najceneje. Tam dobim izvrstno štajersko vino po Din 6.—, 10.— in 12.— liter; če vzamem pa po 10 litrov, je Din 10.— ceneje!

Guštani.

»Kdo je za delavstvo, kdo proti njemu.« Pod tem naslovom je nekdo v »Pohodu« napisal zelo klaverno odgovor na naš dopis v D. P. Že kar v prvem odstavku se je dopisnik lopnil po zobeh; ko pravi, kdo je za, a kdo proti delavstvu, saj je vendar znano, da so žuto Stanokovičovo organizacijo ustanovili podjetniki in meščanski politiki, ko so prispevali znanjo okoli 200.000 prošnjah na podjetniške ustanove; da naj »gidi« Din. Dalje se je ta organizacija obrnila s tirajo zanjo; ker je to v njih interesu (ne v interesu delavcev!) in člankar »Pohoda« bi gotovo bolj imponiral svojim čitateljem, ko bi zahteval od bratskega lista »Rad i trud«, da odkrito pove, v čigavem interesu prejema tako visoke podpore, in v čigavem interesu s blatom obmetava ljudi, ki zastopajo delavske pravice in zahteve. Kar pa piše pisec o razpadu našega saveza, je pa ravno narobe res; našemu savezu je določeno še dolgo življenje. To sklepamo tudi iz dejstva, da je pred par leti »Delavsko kmečki list« prinesel zelo sličnih grobospev našemu savezu, a savez še vedno živi, medtem ko omenjenega lista in piscev že zdavnaj ni, in bo živel, ko bo »Pohodu« in njegovih pisih ostal le še spomin. Nadalje odgovarja naša opomba o osebi, ki je govorila o visokih delavskih zasluhkih in nezmožnosti konkurence podjetja, da teh ljudi ni v njih vrstah, temveč da so v vrstah onih ekstremnih internacionalistov, od katerih jih je nekuj pobegnilo. K temu pa manjka samo ta pripomba, da se je ostanek istih zbral pred dvema letoma v tuk. J. S. J., ko pa tu ni bilo več vodilnih mest na razpolago, so se pa zatekli v krog nacije. Omeniti je treba še, da so ravno nekateri od teh osebnosti, posebno pa zvezda nacije, bile v pokojni Avstriji »stramm deutschnational« ter zvesti naročniki »Grazer Tagespost«. Vaša pripomba, da so ljudje, ki zataje svoj jezik in rod, zmožni izdati tudi delavske interese, torej čudovito drži. Kar ozrite se in videli boste!

Književnost.

Noblova mirovna nagrada letos ne bo podeljena. Odbor v Oslu, ki podeljuje razne Noblove nagrade iz njegovih ustanov, je sklenil, da letos mirovne nagrade ne bo podelil. Tudi znak. Odbor se enako čudi vsej ogromni demagogiji »diplomatov« kakor mi.

Leo Trocki je izjavil, da namerna izdati tri nove knjige: O mednarodnem gospodarskem stanju, o Leninu in o rdeči vojski. Knjižga o Leninu bo obsegala: življenjepis, razlago Leninovih načrtov in polemiko Trockea z Leninovimi epigoni.

E. E. Kisch, znani pisec knjig »Ameriški raj« in »Povsem spreminjena Azija«, je izdal v založbi Erich Reiss Verlag, Berlin W 15, knjigo z naslovom »Skrivaj po Kitajski« (Chinageheim). V avgustu t. l. se je vrnil s potovanja po Kitajski in v tej knjigi opisuje svoje doživljanje.

Vozički za lutke
Din 75, 120, 140
Gugalni konji
Din 98.—, 110.—

Sanke enosedež. Din 70.—
dvosedež. „ 80.—
trosedež. „ 90.—
Razen tega razl. igrače, darila in božični nakit najceneje pri

EKSPORTNA HIŠA „LUNA“
Maribor, Aleksandrova c. 19

SANKE ZA OTROKE
okras za bož. drevesa

galanterija
pletenine
drobnarije

najugodnejše pri

DRAGO ROSINA
MARIBOR, VETRINSKA 26

Ivan Kravos
Maribor,
Aleksandrova c. 13

Tivar obleke

Lastna izdelava blaga in podloge nam omogočuje nuditi

TIVAR OBLEKE

za gospode, dečke in otroke najboljše kakovosti do najnižjih cenah.

CENA OBLEK ZA GOSPODE.	Din 190.—, 240.— do 750.—;
ZA DEČKE:	Din 200.— do 330.—;
GAMBETA OD 11 DO 14 LET:	Din 210.— do 270.—;
MORNARSKA OBLEKA OD 3 DO 10 LET:	Din 130.— do 150.—;
OBLEKA ZA OTROKE OD 3 DO 10 LET:	Din 110.— do 270.—;
RAGLAN:	Din 320.— do 650.—;
HLAČE:	Din 90.— do 180.—.

Obiščite naše prodajalce v Mariboru:

Jakob Lah, Glavni trg 2
in Veletrgovina

H. J. Turad, Aleksandrova c. 7

pa se bode uverili o resničnosti naših navedb, Prost ogled, ne da bi se sililo k nakupu!

Pazite na zaščitni znak in tvorniško ceno!

Pazite se pred ponaredbami!

Vrsta
Tek. štev.
Prodajna cena
Prodajna cena
50
Pazite na gornjo ceno